

Sprogpjece

Øvrig information

Udover informationerne i denne pjece, kan I også hente inspiration på følgende hjemmesider:

www.multidansk.dk

www.sprogpakken.dk/foraeldre

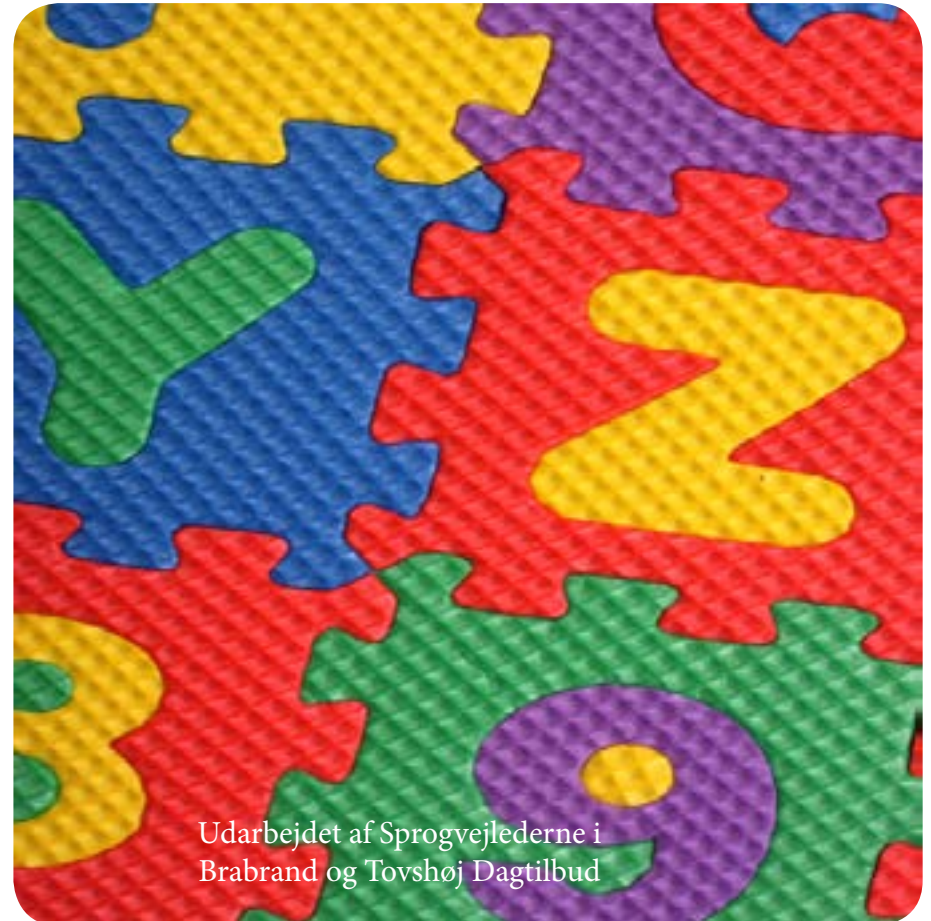
www.rimogremser.dk

På Aarhus Kommunes hjemmeside finder I en pjece, som fortæller hvordan I bedst muligt kan støtte jeres barn i dets sproglige udvikling. Pjecen er oversat til mange forskellige sprog. Pjecen finder I på www.aarhus.dk//pi

Dit barns sprogtilegnelse udvikler sig i samarbejdet mellem hjem og daginstitution. Har du brug for inspiration eller har spørgsmål til hvad du kan gøre derhjemme, og hvilke apps eller bøger, der kan være gode, så henvend dig til personalet i institutionen.

Brabrand og Tovshøj Dagtilbud

Udarbejdet af Sprogvejlederne i
Brabrand og Tovshøj Dagtilbud

Sprogarbejdet i Brabrand og Tovshøj Dagtilbud

I denne pjece kan I læse lidt om sprogarbejdet i **Brabrand og Tovshøj Dagtilbud**, og få inspiration og gode råd om jeres barns sproglige udvikling.

Barnet lærer sprog, fordi det er et socialt væsen, der er indstillet på kommunikation med omgivelserne. **Barnet lærer sprog i samspil med andre, men det har også brug for hjælp i processen.**

Som voksne skal vi være gode rollemodeller, da barnet spejler sig i, hvad vi siger og gør.

Med udgangspunkt i barnets behov, interesser og handlinger har den voksne ansvar for at motivere og skabe læringsmuligheder for alle børn.

Til familier med børn med dansk som andetsprog

I **Brabrand og Tovshøj Dagtilbud**, har vi en stor andel af flersprogede familier, hvorfor vi har ekstra fokus på sprogtilegnelse. Vi er med i projektet ”investering i børns fremtid”, hvor vi har implementeret metoden ”**dialogisk læsning**” i alle afdelinger.

Gode råd til jer som forældre:

- **Et veludbygget modersmål.** Jo bedre dit barn er til sit modersmål, jo nemmere har det ved at lære dansk.
- **Tal dit modersmål.** Du skal tale det sprog, som du er bedst til med dit barn. Tal med dit barn på modersmålet, som er det sprog, hvor dit ordforråd er størst og mest nuanceret. Dit barn lærer dansk i daginstitutionen og skolen.
- **Læs bøger.** Læs bøger sammen med dit barn, gerne på modersmålet. Bøger på flere sprog kan lånes på biblioteket. Kan du ikke læse, så kig i bogen og snak om billederne.
- **Anerkend barnet, når det taler dansk.** Glæd jer, når jeres barn bruger danske ord og udtryk. Snak med barnet om hvad det hedder på dansk og jeres modersmål.
- **Tal med dit barn.**

Turtagninger

Turtagninger er et samspil, hvor man skiftes til at sende og modtage beske-der.

Turtagning kan involvere tale, men behøver det ikke.

Turtagninger indenfor sprog kan bygge på blikke, lyde, tegn, pegning, enkelte ord, sætninger eller lignende. Med den tanke kan turtagninger involvere selv de mindste børn.

Giv barnet tid til at tænke

Tæl til minimum 18, før du overtager turen, hvis barnet ikke siger noget. Tålmodighed - dette kræver øvelse.

Målrettet indsats

I **Brabrand og Tovshøj Dagtilbud** foregår der en målrettet indsats for at udvikle børnenes sprog. Der arbejdes med ordforrådet, sprogforståelse, sproglig opmærksomhed, begrebsdannelse og skriftsproget.

Personalet planlægger aktiviteter, hvor sproget udvikles i oplevelser og samtaler med nærværende voksne og barnet opfordres til at fortælle om det, der skal ske og det, der er sket.

Der arbejdes med sproglige og sociale spilleregler, og der synges, læses, rimes og meget mere.

Sprogvurdering

Alle børn i Aarhus Kommune sprogvurderes, når de er omkring 3 år. Vurderingen er et godt udgangspunkt for at finde de børn, der har behov for en særlig sprogunderstøttende indsats for at udvikle sproget alderssvarende. **Undersøgelser har vist, at en tidlig indsats har en positiv betydning for barnets senere læse - og skrivefærdigheder i skolealderen.**

Perioden for vurderingen er børn i alderen 2 år og 11 måneder til 3 år og 4 måneder.

Understøttende sprogstrategier

BRUG ÅBNENDE SPØRGMÅL
Kan I måske hvide bogen handler om?
Hvad er det Axels far gør med Axels
Om en dreng der hedder Axel

FØLG BARNETS INTERESSE
Det lyder dejligt - hvad lavede I så?
Jeg var hjemme hos morfar i går

FORTOLK OG UDVID HVAD BARNET SIGER
Kat!
Ja, det er en kat. Så du at katten løb op i træet

HJÆLP BARNET MED AT SÆTTE ORD PÅ
Jeg skal bruge sådan en.....?
Er det en skruetrækker du skal bruge?
Hvad skal du bruge den til?
Hjulet er gået af.....

VENT PÅ BARNETS SVAR
Hvad har du i din madkasse??
Baran

RELATER TIL NOGET BARNET KENDER
Hvad er en møster?
Det er en mors søster - har du en møster?
møster Hanne? - er møster Hanne så min mors søster?

FORKLAR ORD BARNET IKKE KENDER I FORVEJEN
Se, en stor bil
det er en lastbil - Ved du hvorfor det hedder en lastbil?
Kender du andre biler?

UDNYT DE SPROGLIGE KOMPETENCER BARNET HAR I FORVEJEN
Hvilken form har din madkasse?
Hvordan firkantet?? Er den kvadratisk eller er den rektangulær?
FIRKANTET!!

LEG MED SPROGET NÅR DET ER MULIGT
EN TO STRØMPER OG SKO TRE FØR DET ER LØGN HVAD JEG SIGER FEM SØKS
Lullemanden bor oppe på loftet
ja, julemanden bor oppe på loftet.

RET IKKE BARNETS FEJL DIREKTE

PAKKEN SPROG

Gode råd til jer som forældre

- **Sæt ord på alting.** Sæt gerne ord på det I laver sammen: ”Se, der er en hund”, ”Nu binder jeg dit snørebånd”. Dit barns sprogtilegnelse styrkes ved et aktivt samvær.
- **Brug rim og remser.** Med rim og remser leges der med ordene, og der sættes fokus på den lydige side af sproget.
- **Fælles opmærksomhed og øjenkontakt.** Det er vigtigt, at have øjenkontakt med dit barn, når du leger og snakker med det. Få fælles fokus på det barnet er optaget af og snak om tingen/aktiviteten.
- **Sprogmodeller.** Som forældre er I sprogmodeller for jeres barn – så sig ikke noget til barnet, som I ikke vil høre igen.
- **Se gerne fjernsyn med dit barn.** Snak med barnet om det I ser i TV. Forklar barnet hvad der sker og stil gerne spørgsmål til barnet. Eksempelvis: ”Hvad laver de nu?”, ”Hvor blev han af?”.
- **Brug gerne Ipad med dit barn.** Der findes mange gode lærerige spil som du kan spille sammen med dit barn. Husk at en ipad ikke er en barnepige, men et redskab til at fremme dit barns kompetencer.
- **Højtlesning:** Lad barnet blive bogvant. Start så tidligt som muligt med at kigge i pegebøger. Giv adgang til bøger derhjemme. Bøger stimulerer sproget, udvikler ordforrådet og begreber, og styrker barnets fantasi. Barnet får også en forståelse for sammenhængen mellem tale og skrift.
- **Skriftsprog.** Legen og barnets egen lyst skal være det bærende, når førskolebarnet eksperimenterer med skriftsproget. Som forældre kan du få skriftsproget ind i barnets hverdag ved f.eks. at lade barnet hjælpe med at skrive huske – og indkøbssedler. Eller lade barnet skrive navnene på varerne i butikken, når I leger købmand. Skriv bogstaver på computer, ipad m.m. og barnet får på denne måde erfaringer med, hvad skriften kan bruges til.